

A Szent Borbála megemlékezések elindításának hiteles története

1988 nyarán az OMBKE elnökségéhez meghívó érkezett Eisenerzből a „Montanhistorische Verein”-től az 1988. október 19–20. között megrendezendő „4. Erzbergsymposium”-mal kapcsolatban. Az egyesület vezetősége úgy döntött, hogy a kiutazó bizottság vezetőjéül *Böszörményi Bélát* jelöli, tagok lettek *Csath Béla*, *Benke István*, valamint *dr. Csaba József*.

A program szerint 20-án hangzott el *Anton Manfred* okl. bányamérnök, az Eisenerzi Bányászati Múzeum igazgatójának előadása, melynek keretében megemlékezett a bányászat védőszentjéről, Szent Borbáláról is. Az előadás hatására felmerült az a gondolat, hogy Budapesten is meg kellene szervezni egy Szent Borbála-napi megemlékezést.

Csath Béla és Benke István segítőtársul *Bányai Bálint* bányamérnököt hívta, aki helyesnek találta az ötletet. *Bányai Bálint* tudomása szerint az ötvenes években az idősebb bányászok még Borbála-misést hallgattak, és a 80-as években Pécs környékén a lengyel bányászok megtartották vallásos hagyományukat, így a Borbála-misést is.

1989-ben a két alapítóra várt a feladat, hogy budapesti helyszínt keressenek Szent Borbála-mise megtartására. A nyár folyamán felmerült a Városmajori Jézus szíve plébániatemplom neve. Az alapítók felkeresték a templom vezetőjét, *Lampert Zoltán* plébánost, és felkérték őt a december 4-i Szent Borbála-kultusz újraélesztése tiszteletére rendezendő mise celebrálására. A plébános úr vállalta a feladatot.

Az egyesületben *Csicsay Albin* főtitkár *dr. Csaba József* főtitkárhelyettést bízta meg, hogy foglalkozzon a Történelmi Bizottság által kezdeményezett ünnepség kézben tartásával. Ezen tevékenységgel kapcsolatban sok nehézséggel és a vezetőség részéről érdektelenséggel kellett szembesülni a szervezőknek.

Közben a vezetőség úgy döntött, hogy a misét követően egy műsoros szakmai emlékülést kell tartani. *Szűcs Imre*, a Bányászati Szakosztály titkárának javaslatára a Budapesti Helyi Szervezet titkára, *dr. Ebinger József* intézte a szervezési teendőket. Az egyesület vezetősége felkérte *dr. Petrássy Miklóst*, a Budapesti Bányászati Fejlesztési Intézet (KBFI) igazgatóját, segítse ennek az ülésnek az intézetben történő megrendezését, aki felajánlotta erre a célra az intézet tanácstermét. A szakosztály a szentmise színesebbé tételéhez meghívta a Salgótarjáni Liszt Ferenc Kamarakórust, a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat Ifjúsági Fúvószenekarát és a Ceredi Asszonykórust.

Ezek után *Szűcs Imre* a kettős rendezvényt meghirdette szakosztályi rendezvényként. A programot a négytagú szervezőcsoport közölte *Lampert Zoltán* plébános úrral is.

A meghirdetett program szerint 1989. december 4-én délután 4 órakor tartották az ünnepség első részeként a Városmajori templomban a katolikus szentmisét. A zsúfolásig megtelt templomban a szentmise kezdete előtt az ifjúsági fúvószenekar, *Téni Béla* vezetésével eljátszotta a bányászhimnuszt. A Szent Borbálát ábrázoló zászlóval leta-

kart oltárnál két egyenruhás lengyel bányász, valamint *Bányai Bálint* és *dr. Csaba József* állt díszőrséget. A plébános úr szentbeszédében megemlékezett arról, hogy Szent Borbála tisztelete ma is időszerű. A *Guti Éva* által vezetett kamarakórus latin gregorián dalokat énekelt, az ifjúsági fúvószenekar az áldás után *Händel* *Messias* c. oratóriumából a *Halleluját* játszotta.

Az ünnepség a szentmise után a KBFI székházában folytatódott műsoros esttel. Először a *Szabó Géza* vezette ceredi asszonykórus szerepelt, akik gyönyörű nógrádi népviseletben a bányászattal kapcsolatos szövegű népdalokat adtak elő.

A tudományos ülés első előadását a soproni Központi Bányászati Múzeum főmunkatársa, *Bircher Erzsébet* tartotta „E Szent Borbála napján kívánom magának” címmel. Ezt követően *Molnár László* bányamérnök, a múzeum igazgatója tartotta meg vetített képes előadását „Szent Borbála kultusz az európai művészettörténetben” címmel. A tudományos ülést az ifjúsági fúvószenekar koncertje zárta.

1990-ben a Budavári Nagyboldogasszony-templom (Mátyás-templom), 1991-ben az Esztergomi Bazilika, majd ezt követően napjainkig a budapesti Szent Gellért-hegyi Sziklatemplom volt a Borbála-napi ünnepi rendezvények helyszíne.

Nem sokkal később a kohászok és az olajbányászok is csatlakoztak a hagyományos ünnepséghez.

1993-ban megalapították a „Szent Borbála-emlékérem” miniszteri kitüntetést. (BKL Bányászat 2002/4. sz. 292. old.) A két „pionír”: *Benke István* és *Csath Béla* 1996-ban kapta meg ezt a kitüntetést.

A későbbi megemlékezések alkalmával már nem említették a kezdeményező „pionirokat”.

2004. december 4-én a Gellért-hegyi Sziklatemplomban volt az első ökumenikus istentisztelet keretében tartott Szent Borbála-napi megemlékezés.

Az OMBKE 1990. december 11-én tartott ülésén *dr. Tóth István* elnök javaslatára az elnökség úgy határozott, hogy ezentúl a Bányásznapi Szent Borbála-napi legyen (BKL Kőolaj és Földgáz 1991. 88. old.).

A Bányászati és Kohászati Lapok több alkalommal megemlékezett Szent Borbála-napi ünnepségekről: a Bányászat az 1990. évi 139–141. oldalon, a Kőolaj és Földgáz a 1993. évi 90. oldalon, a Bányászat az 1995/4–5. szám 174. oldalán, a Bányászat a 2002/7. szám 22. oldalán, a Kohászat az 1995/4–5. szám 175. oldalán. *Dallos Ferencné* szerkesztésében „Szent Borbála a bányászok és kohászok védőszentje” címen (2010, 11. oldal) írtak az ünnepségről. A Magyar Bányászat Évezredes Története c. kiadvány III. kötete (2001) 549. oldalán, V. kötete, (2014) 245. oldalán foglalkozott az eseménnyel.

Csath Béla vasokleveles bányamérnök visszaemlékezéséből összeállította a szerkesztőség